

CHRAMAĆ (52) *vb impf*

chramać (49), **chromać** (1), **chramić** *a.* chramać (1), **chromić** *a.* chromać (1) [*ewentualne formy na -ić tylko w zn. 2*]; chromać *ActReg*.

chrã- (32), chra- (8), chrã- (5); chrã- *BierEz, BielKom, GliczKsiąż (3), BielKron (3), Mącz (2), OrzQuin, RejAp, Górndworz (2), RejZwierc (4), BudBib, CzechRozm, WujNT, PowodPr (2), SkarKaz; chra- LubPs, UstPraw, RejZwierz, SarnStat; chrã- Calag, Calep; chrã- : chra- : chrã- RejRozpr (2 : 1 : -), RejWiz (3 : 1 : -), SienLek (1 : 1 : 1), ModrzBaz (1 : 1 : -), JanNKarGórn (1 : - : 2); drugie a jasne.*

inf chrãmac (10). \diamond *praes 1 sg* chrãmię (5). \diamond *3 sg* chrãmié (13); -é *JanNKarGórn (2), -(e) (11)*. \diamond *2 pl* chrãmi(e)cie (2). \diamond *3 pl* chrãmią (4). \diamond *praet 2 sg m* -ś chrãm(a)ł (1). \diamond *3 sg m* chrãmął (4). \diamond *fut 3 sg m* będzie chrãmac (4). \diamond *2 pl m pers* będziecie chrãmac (1). \diamond *con 3 sg m* by chrãmął (3). *f* by chrãmala (1). *n* by chrãmalo (1). \diamond *con praet 1 pl m pers* byśmy byli chromali (1). \diamond *3 pl m pers* by byli chrãmali (1). \diamond *part praes act* chrãmiąc (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Kuleć, utykać; claudicare Mącz, Calag, Calep, Cn; alternum facere pedem Cn (47) : [lew] Do pãfterzá chrãmiąc sie brał BierEz Q3v; Chociay nogá nie boli przedfię muśifz chrãmác. RejWiz 59v; drudzy idąc chramią. RejWiz 94; UstPraw I2v; ktory dotknął żyły iego ná prawey ftronie krzyzá áz wchlã/ s tego Iakob chromał BielKron 15v; Claudico, Chramię. Mącz 56c; SienLek 176; BudBib 2.Reg 4/4; Chrãmác. Claudicare. Calag 279b; Calep 205a; SarnStat 621.*

W przen (7) : RejRozpr Iv; Spiewa bogacz/ nedznik placze Ten chramie on przinim f kacze RejKup b8v; A oni włafni fynowye ták sie pobłáznili/ Po dziwnych á błędnych drogach chrãmyąc [claudicaverunt a semitis suis Ps 17/46] gdzieś błádzili. LubPs E2; RejZwierz 108v; WujNT Hebr 12/13.

Zwrot: »chramać na obie(dwie) nodze« (2): RejAp 88; Boby to było nieco innego iedno chćieć zaráz dwiemá Pánom fłużyc/ y ná obie nodze chramác CzechRozm 241.

Przen: Niedomagać w czymś, szwankować (29) :

a) *O ułomnościach i niedomaganiach cielesnych (2) : NA członkoch rodzáynych/ wielefye ludzi z nieopátrności pfluie/ á wśákzke nałácwiewy białe głowy/ ktorim pod czás y pilna opáthrzność niemoże pomoc/ áby to co wåtłym ieft niechramáło SienLek 115v.*

chramać na czym (1): Wåtrobá ieft wtory wñętrzny członek/ ná ktorym też żywoth człowieczy częftokróć chramie SienLek 87v.

b) *O ułomnościach i niedomaganiach moralnych, umysłowych itp., też: być niepewnym, niesolidnym pod jakimś względem; być niezdecydowanym, wahać się; tracić (27) : A tak będzie barzo chramacz Ktoby chciał ten decret łamacz RejKup ee2v; RejZwierc 238v, 248v; ModrzBaz 90v; Będzie Kátolik chćiał dawney religiey fwey ochraniác/ iáko Bog rofkazał/ nie chramiac według piřmá/ ná drugá ftronę PowodPr 45; SkarKaz 204b.*

chramać na co (7): Bo ty [dary] zdawná tę moc maia Káżdą frogóć vkraciaia Czáfem y przyfięgi łamia Wiele ich ná ten wrzod chrãmią RejRozpr E4v; RejJóz E6v; RejKup e8v, cc2v; Co yefliby wfłoby myał żeby ná wyárę chromał/ wyeleby wthem złego difcipułowi nówárzył y fzkody nábroił. GliczKsiąż L4v; RejWiz 36v; RejZwierc 242.

chramać na czym (7): A bog ie ná to przełożył By [...] rzecz poŝpolita łtála Ani naczym nie chramála *RejRozpr* K; *GliczKsiąż* P8v; *BielKronCies* Mmmm3; *OrzQuin* I3v; ktora náuká by łie była namniey odkryła/ bázoby byli ná tym chramáli *GórnDworz* E7v; nikt ná łwey łprawiedliwości nie chramał *GórnDworz* X6v; *ModrzBaz* 88.

chramać przed kim, przed czym (2): Twoy káráker przed tym chramie *BielKom* D3; *RejWiz* 102.

chramać w czym (3): *GliczKsiąż* L5; *BielKronCies* Mmmm3; bo widzę zebysmy iuz byli chromali wtych rzeczach nieladaiaiki [!] *ActReg* 164.

Przysłowie: Włzytko łie łamie/ Gdzie cnotá chramie. *RejZwierc* 238v.

Zwrot: »chramać na dwie (a. obie) stronie« (2): *BielKron* 84v; Dokądże będziecie chramác ná obie łtronie? *PowodPr* 40.

2. *Okulawiać, okaleczać kogoś; delumbare, subneruare Mącz* (2) : Delumbo, Chramię/ chorym á mdłym czinię/ przetrącam łędźwie. *Mącz* 199c, 246a.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (3) : ták izz niepotřebáby podle niei piłac /i/ iáko oto w tym/ chramie *JanNKarGórn* H2, H2 [2 r.].

Formacje pochodne: *uchramać; ochromić, ochromić się, pochromić, pochromić się; ochromieć, pochromieć; ochramiać; nachramować, uchramować; chramywać.*

Cf **CHRAMANIE, CHRAMIĄCY**